

רעיונות לסיפורים בחומש ויקרא

לע"נ משה צבי בן שמעון יוסף

החוברת נכתבה לאחר מספר שנים בה זכיתי ללמד חומש ויקרא בכיתות ד' וה'. חומש ויקרא נחשב חומש קשה להוראה, עמוס בפרטים טכניים שאינם מובנים לילד בן זמננו וילא רלוונטי לעולמו, חוברת זו נועדה לסייע בהוראת החומש, במיוחד בחלק של פרשיות ויקרא וצו העוסקות בתורת הקרבנות.

השיטה העומדת בבסיס החוברת מנסה למצוא רעיון חינוכי או מוסרי העולה מתוך לימוד הפסוקים, להעצימו, להרחיבו ומתוך כך להיכנס ללימוד הפרטים. כך הלימוד מקבל זווית מעניינת, רלוונטית מאוד והלימוד נכנס אי"ה לליבותיהם של הילדים. מניסיוני לימוד חומש ויקרא יכול להיות מעצים, מעשיר ומהנה לא פחות, ואולי אף יותר מכל חומש אחר. החומש הרי עוסק בסוגיות של עבודת ה' של הפרט והכלל, חזרה בתשובה, הכרת הטוב והודאה, חשבון נפש ועוד הרבה נקודות השייכות לכל אדם ולכל יהודי. **ברעיון נתקלתי במספר מקומות ובמיוחד הסתייעתי בדברים שנכתבו על ידי הרב עמירם אלבה שסיכם דברים שנאמרו בבית המדרש למלמדים. החומרים פורסמו באישורי.**

הסיפורים שמובאים למטה הם רק 'ראשי פרקים' לעיקרון שיכול להחיות ולהוסיף טעם ללימוד חומש ויקרא [ואולי גם חומשים אחרים] וניתן לפתח את העיקרון במקומות נוספים רבים מאוד.

מספר המלצות והערות:

- חשוב לבחור את העיתוי המתאים כדי לספר את הסיפור, יש מקומות בהם כדאי לפתוח את הלימוד בסיפור ולצאת ללימוד מתוך הסיפור (וכך נראה שכדאי בסיפור על קרבן עולה), יש מקומות שאת הסיפור כדאי לשמור להבהרת רעיון חינוכי מסויים, לאחר

- העלאת שאלת מסקרנת בכיתה שתתיישב בעזרת הסיפור (וכך ניתן לעשות בסיפור על עולת העוף לאחר שמסקרנים את התלמידים מדוע נכתב גם בעולת העוף 'ירח ניחוח').
- הסיפורים נכתבו במתכונת בה ניתן להקריא את הסיפור מהחוברת אך לא מומלץ לעשות כך. מומלץ לספר את הסיפור כהצגה של איש אחד'. להחליף דמויות, קולות וסגנונות. להוסיף פרטים מצחיקים ואולי גם לשתף או 'להזכיר' ילדים כדמויות בסיפור.
 - סיפור שמסופר היטב יכול בקלות לארוך יותר משיעור, אל 'תזדרזו'. אמנם מצד שני צריך שלא לנתק את השיעור וההקשר מהפסוקים ולהשאיר את הפסוקים כבסיס המרכזי, כמו בהרבה דברים דרוש איזון ודרושה רגישות חינוכית.
 - אפשר להביא כמה אביזרים פשוטים – כובעים, חפצים וכו'. החלפת כובע או החזקת חפץ 'יכולה' לאפשר למורה לעבור בקלות מדמות לדמות בהצגה בצורה שתהיה ברורה לילדים ותכניס עוד חיות ועניין.
 - אפשר לעצור במהלך ההצגה ולערוך דיון על התנהגות הדמויות. דיון אחר אפשר לערוך בסיום ההצגה – האם מה שלמדנו שייך לחיים שלנו? איפה אתם רואים זאת בכיתה? מישהו יכול לספר סיפור דומה ששמע או חווה? וכו'.
 - הסיפורים נכתבו לגילאי כיתות ד' – ה' אך נראה שאפשר לספרם גם בגילאים מעט יותר נמוכים או מעט יותר גבוהים.
 - מומלץ לשלב בסיפורים עוד פרטים 'טכניים' והלכתיים על פי מה שנלמד בכיתה. כלימוד או כחזרה. אפשר גם לשלב 'טעויות' ולתת לילדים לגלות אותן.
 - ממליץ על הספר הנפלא 'שיעורים בספר ויקרא' מאת אליעזר מרדכי בן שם. מומלץ לכל מורה המלמד את פרשיות הקרבנות - הספר בהיר, מסודר ומפורט וכולל איורים רבים שמסבירים את הדברים גם למי שמגיע ללא ידע מקדים ומקיף.
 - חילקתי את הסיפורים והרעיונות לשלושה חלקים – סיפורים שניסיתי לפתח בהרחבה, סיפורים שנכתבו רק כרעיונות בראשי פרקים ורעיונות מוסריים בלבד שיש לפתח לכדי סיפור.
 - אשמח לקבל תגובות שונות והערות לדוא"ל elnatanbar@gmail.com. במיוחד אשמח לקבל סיפורים נוספים או רעיונות מוסריים וחינוכיים שניתן לפתח בלימוד הקרבנות.
 - ניתן להפיץ את החוברת ולפרסם ולצלם בכל דרך, כל עוד הדבר נעשה ללא כוונת רווח.

חלק א' – סיפורים מפורטים

"והשמחה מאין תמצא"

הסיפור הבא לקוח מדף שהוציא עמירם אלבה ובו סיפורים שכתב הרב אודי פוגל הי"ד, סיפורים המבוססים על דברי הרב יעקב לבנון מבית המדרש כפי שנלמדו בבית המדרש למלמדים.

הנושא: קרבן עולה.

המקור בתורה: א, ג – ט.

המקור הרעיוני: "ונרצה לו" – על מה הוא מרצה לו?... אינו מרצה אלא על עשה ועל לאו שניתק לעשה" (רש"י, פסוק ד').

"על לאו הניתק לעשה" – כגון לא תקח האם על הבנים וכתוב שלח תשלח את האם וכן לא תותירו ממנו עד בוקר והנותר ממנו עד בוקר באש תשרופו, וכן לא תגזול וכתוב והשיב את הגזילה... (שפתי חכמים שם).

איש אחד, פשוט, אפילו קצת עני, חי לו בעיר אחת לפני הרבה שנים. האיש הזה היה סבל- היה סוחר דברים ממקום למקום תמורת קצת מאוד כסף. את כל הכסף שהרוויח היה מוציא כדי לקנות אוכל, לשלם לתלמוד התורה של הילדים ולפעמים גם נשאר לאיזה בגד יפה לחגים. כל השבוע הוא היה מחכה לשבת, ביום ששי היה לוקח את מעט הכסף שחסך במשך השבוע, שם בשקית והולך לשוק לקנות לשבת מאכלים טובים: עוף, יין, ממתק לילדים ועוד שאר דברים טובים. זה היה מספיק לו והיה שמח בחלקו.

כאשר היה חוזר מהשוק, היה עוזר לאשתו לנקות את הבית לכבוד שבת, הולך לנוח קצת ועוד לפני כניסת השבת הגיע לבית הכנסת לתפילת שבת. כאשר חזר מהתפילה, כל המשפחה כבר חיכתה לו, הבית נקי ומצוחצח, השולחן ערוך במטעמים שאשתו הכינה וכולם שמחים. אמנם זה לא היה מטעמים של מלך אבל בשבילו זה היה כמו ארמון, הוא הרגיש כמו מלך, ממש גן עדן. היו שרים ושמחים על יום המנוחה שהקב"ה נתן לעמו ישראל. כל ילד היה אומר ממה שהוא למד באותו שבוע והעני שלנו היה כמעט בוכה משמחה ועונג שלפחות לילדים שלו יש זמן ללמוד תורה.

לעני שלנו היה שכן לא עני בכלל, אפילו קצת עשיר, אבל לא עשיר אמיתי כי אמנם היה לו הרבה כסף אבל הוא כלל לא שמח במה שיש לו. בכל יום שישי כשהעשיר היה רואה את העני חוזר מהשוק עם מעט הקניות שלו וכולו שמח וטוב לב כבר היה מתחיל לקנא, וחשב: "מה הוא כל כך שמח?!" כאשר העני היה חוזר מהתפילה והיו מתחילים לעלות מביתו קולות שירה, שמחה ודברי תורה העשיר היה מציץ מהחלון, רואה את האור היפה של הנרות, ופשוט מקנא. מדוע קינא?! כי הוא לא היה שמח... אצלו בבית לא הרגישו את האור של השבת... הכל היה יבש בעיניו ולכן גם הילדים שלו בכלל לא שמחו ונהנו.

והנה שבת אחת, העשיר כבר לא יכל יותר - הוא אמר לעצמו: "נמאס לי לראות את השכן שלי כל כך שמח. מה הוא שמח? הוא כל כך עני וזה ממש מרגיז אותי - אני כבר לא יכול". בשבוע הבא, ביום שישי, כשהעני יצא מביתו עם שקית הכסף כדי לקנות את המצרכים לשבת, עקב אחריו העשיר, וכשהוא הגיע לאיזו סמטה חשוכה הוא פשוט התנפל עליו, נתן לו מכה חזקה וחטף לו את שקית הכסף. העני לא הספיק לשים לב מי זה היה וכבר הוא נעלם לו.

באותה שבת, כמו שאתם מבינים, לא היה אור בבית של העני וכשהעשיר ניסה להקשיב ולהסתכל לתוך הבית, הוא שמע בכי: "אבא אני רעב", והעני אומר: "מה נעשה, ילדים?" ובוכה גם הוא. "אמא אני רעב", ושוב אותה תשובה. וגם אמא מתחילה לבכות. בקיצור, שוד ושבר. העשיר פתאום הבין מה הוא עשה, "כמה נורא מה שעשיתי", חשב, אך לא העז להודות והתבייש מאוד. כל השבת הסתובב בבית ולא האמין "איך יכולתי לעשות דבר כזה?! לאיזה מצב נורא הגעתי בגלל הקנאה הנוראית שהייתה לי". איזו שבת קשה זו הייתה, כאן בוכים מחוסר כל וכאן בוכים מייסורי מצפון.

ביום ראשון החליט העשיר שהוא חייב לחזור בתשובה, הוא למד בפרשת ויקרא שמי שגזל יכול להביא קרבן עולה וה' יסלח לו. הוא רץ לדיר הכבשים שלו, בחר את הכבש הכי יפה, בלי שום מום, זה ששווה הכי הרבה כסף, כדי להביאו לקרבן. עוד באותו יום, הוא עזב הכל והתחיל ללכת לבית המקדש כשכולו בוכה ומתייסר על המעשה הנורא שהוא עשה. ככה הלך בדרך וחשב לעצמו איך יתוודה על מה שהוא עשה. הוא גם ניסה להיזכר בדיוק בכל השלבים של הקרבן, מה הכהן יעשה בכל שלב, ייקח את הדם, יזרוק אותו סביב למזבח [שתי מתנות שהן ארבע], ואיך בזכות המאמצים שלו ה' יסלח לו וכו' [אפשר לפרט כאן יותר את דיני הקרבן]. באותם רגעים שהוא תכנן את הבאת הקרבן הוא כל כך שמח וחשב "איזה טוב שאפשר להתחרט ולחזור בתשובה, איזה טוב

ה' שעשה לנו מקום כזה שמכפר על כל עוונותינו - בית המקדש - ואיזה יופי שנתן לנו ה' כאלה כהנים טובים ונפלאים".

בכניסה לבית המקדש פגש העשיר את הכהן. הוא נראה לו מוכר - "בטח, ראיתי אותו בפסח כשעליתי לרגל לאכול מקרבן הפסח". הוא נזכר כיצד הכהן שמח לראות אותו בין כל עולי הרגל. העשיר ניגש אל הכהן לאט, קצת חושש אך הכהן פונה אליו בפנים מאירות: "שלום עליך יהודי, מה שלומך? אתה נראה לי מוכר". כן, השיב העשיר, הייתי כאן בפסח. "נכון אני נזכר" אמר הכהן "אני רואה שהבאת כבש זכר יפה. הוא נראה ללא כל מום. עוד מעט נבדוק אותו, אך במה זכינו שהבאת קרבן, היה לך נס? אשתך ילדה?". "לא, אדוני הכהן", אמר העשיר בבושה, "אודה על האמת, עברתי עברה חמורה, ואני רוצה להביא קרבן עולה שה' יסלח לי". "מה קרה?" שאל הכהן, העשיר התחיל לספר בדמעות את הסיפור. הכהן הקשיב וטפח על שכמו, "לא נורא, צדיק שכמותך, העיקר שאתה מתחרט, בטח החזרת לשכנך את הכסף וביקשת סליחה. עכשיו אחרי שתקריב ותתוודה ה' ודאי יסלח לך". "לא, אמר העשיר, את האמת, עוד לא הספקתי, ישר רצתי לכאן להקריב". "מה?!" אמר הכהן מזועזע כולו, "לא החזרת את הגזלה?! והרי זו המצווה "והשיב את הגזלה אשר גזל" - רוץ מהר חזרה ואל תתמהמה, אי אפשר להביא קרבן לפני שמבקשים סליחה".

"איך אעשה את זה? אינני מעז להודות על מה שעשיתי" חשב העשיר לעצמו, ופנה אל הכהן: "אולי אפשר במכתב? אשלח את הכסף במעטפה ואפילו אוסיף לו עוד כדי שהוא יסלח לי". "לא", השיב הכהן, "אין ברירה, זה קשה אבל אין ברירה, אתה חייב לבקש ממנו סליחה פנים אל פנים". העשיר נאלץ לחזור לביתו. כל הדרך חשב: "איך אעשה את זה, זה בלתי אפשרי, אני כל כך מתבייש, מה אגיד לו? לא אוכל להסביר מדוע עשיתי זאת".

אשתו של העשיר חיכתה בבית והייתה בטוחה שבעלה יחזור שמח והנה הוא חוזר כל כך עצוב. "אינני מסוגל" הוא אומר לה אך האישה מחזקת אותו בדבריה: "טוב, תחכה יום יומיים ותתגבר, אתה חייב לגשת ולהודות, אני יודעת שזה קשה אבל אם רוצים לחזור בתשובה חייבים להתגבר על הבושה".

העשיר הצליח להתגבר והגיע עד לדלת השכנים, אך כל פעם כשהתקרב לא העז אפילו לדפוק וחשש מאוד. לאחר כמה ימים הוא החליט שאין ברירה, ניגש ודפק בדלת.

"שלום מה שלומך?" אמר העני, "בסדר" גמגם העשיר, "מה רצית ידידי, במה אוכל לעזור?", "אתה זוכר שלפני שבועיים ביום שישי מישהו התנפל עליך וחטף ממך את הכסף? זה הייתי אני, באתי להחזיר את כספך ולבקש סליחה". העני בהתחלה לא האמין, היו כמה דקות של שתיקה. לבסוף חשב העני "איך לא אסלח, זה בטח כל כך קשה לו ולמדנו שאסור להיות אכזרי ולא למחול" והשיב: "אתה יודע כמה סבל עברתי אני ומשפחתי בשבועיים הללו. זה לא קל לסלוח לך, ובכל אופן אני מוכן לסלוח לך, אבל, לא מספיק שאני אסלח - גם אשתי והילדים מאוד סבלו, נראה לי שגם מהם צריך לבקש". "טוב, תמסור להם בשמי", "לא נראה לי שזה יספק אותם הם היו מאוד מאוד עצובים". "בסדר, אך אינני מסוגל עכשיו, אבא עוד מעט". כשדמעות בעיניו ובלבו חרטה עצומה הלך הביתה וחזר עם שקית ממתקים, ניגש לילדים, סיפר להם איך זה קרה והתחנן שיסלחו לו על מה שעשה - "הבנתי שאסור לקנא באף אחד, השמחה היא בלב ולא בכסף או בדברים אחרים, אתם העשירים האמתיים". גם אל בעלת הבית הוא ניגש בפחד ואימה, וכמו בן שלבסוף כולם סלחו לו כי ראו שבאמת הוא מתחרט.

רגש של שמחה, הציף את העשיר לאחר שהצליח. הוא חזר לביתו כשהוא מרגיש שהצליח להתגבר. מיד אמר לאשתו שעכשיו הוא מרגיש שטיהר את עצמו במעשיו והוא ראוי יותר לבא אל בית המקדש. כאשר טבל במקווה לפני הכניסה למקדש, הרגיש שהפעם הוא באמת הצליח להיטהר וראוי לעמוד לפני ה'. כאשר נכנס אל בית המקדש וסיפר לכהן את כל מה שקרה, הכהן חיבק אותו, "כל הכבוד חזרת בתשובה, ועכשיו ה' ישמע את הוידוי ויקבל ברצון ובשמחה את קרבנך". "ראשית, בוא איתי" - הוא נכנס לתוך העזרה. "בוא, ידידי, שים ידיך בכל הכוח על הכבש שלך ותתוודה, תפרט את החטא ותגיד שאתה מתחרט. העשיר עשה כדברי הכהן ובכה בלב שבור: "אנא ה', תסלח לי שקנאתי בשכן שלי וגזלת לי את מעט כספו. גרמתי להם כל כך הרבה סבל ואני מתחרט ובטוח שלא אעשה עוד פעם דבר כזה".

שחיטה - "אתה יודע לשחוט בעצמך או שתרצה שאני אשחט?" שאל הכהן [וכו' אפשר לפרט על תהליך ההקרבה].

תוך כדי זריקת הדם אחרי הקבלה וההולכה, הסתכל העשיר בהתפעלות על הריכוז הגדול של הכהן והתפלה שהוא נושא בשפתיו שהקרבן יהיה לרצון לפני ה' ויכפר על החטא הנורא של הגזל. "תודה ה' על שעזרת לי להתגבר" – חשב העשיר.

בינתיים שאר הכהנים הפשיטו ונתחו את הקרבן [במידה והסיפור מובא כסיכום לפרק הילדים כבר יודעים מהן פעולות אלו. במידה ולא – יש להסביר, כמובן]. בזריזות ניגשו להקרבה, סדרו את האיברים על הכבש, מלחו אותם והקריבו על המזבח. העשיר התבונן ביופי של הבגדים, ובשמחה שבפני הכהנים והתרגשותו גדלה.

העשיר חזר הביתה אדם אחר. מאותו יום הוא התחיל לתת משלו לאחרים, לפתוח את הבית לשכנים, הוא והעני נהיו חברים התחילו ללמוד. לאכול אחד אצל השני בשבתות...

“דרשתי קרבתך”

הנושא: עלת העוף.

המקור בתורה: א, יד – יז.

המקור הרעיוני: רש"י שם - "נאמר בעוף ריח ניחוח, ונאמר בבהמה ריח ניחוח, לומר לך אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין את לבו לשמים".

דביר היה עני מרוד, בקושי היה קונה אוכל בכל יום. דביר היה סבל. כל יום היה יוצא לשוק בבוקר ומחפש חקלאים או חנוונים שצריכים לפרוק סחורה. כשהיה מוצא – היה עושה את עבודתו בזריזות וביושר ותוך כדי שירה, לכן קראו לו ה'סבל המזמר'. במיוחד אהב דביר לשיר את הפיוט: [אפשר לשיר משהו שאתם אוהבים...]. אנשים אהבו את דביר. אבל עדיין כמו שכולם יודעים, עם אהבה לא קונים במכולת, ודביר, מה לעשות, היה סבל, וסבל, מרוויח מעט. למרות העוני והמחסור בכסף, דביר היה שמח, שמח בחלקו. שלושת ילדיו של דביר למדו היטב והיו ילדים חרוצים ובעלי מידות טובות, אשתו אהבה אותו ועזרה לו בכל מה שביקש. בכל יום, לאחר סיום יום העבודה דביר היה יושב ולומד עם ילדיו, שואל אותם על שלמדו והיה מתמוגג מנחת מתשובותיהם היפות ומדברי התורה שאמרו. הילדים היו משחקים יחד, בנעימות ובשלווה והיו מוותרים האחד לשני – אפילו על האוכל, כשלא היה מספיק. כשהחשיך, דביר היה אוכל את ארוחת הערב שאשתו הכינה והיה יוצא לבית הכנסת ללמוד. הלימוד מילא את דביר בכוחות ובמתקנות. היה לו טוב. אבל עדיין דביר הרגיש שמהו חסר, הוא הרגיש איזו תחושה של מרחק כלשהו, השתוקקות למשהו קרוב יותר וגדול יותר.

יום אחד ישב דביר בערב בביתו ואמר לאשתו: "אישתי היקרה, כמה טוב לנו! ה' עשה איתנו כל כך טוב". ואשתו הוסיפה: "באמת טוב, תראה איך הילדים שלנו גדלו וצמחו לתפארת. איך הם מתנהגים ומכבדים אותנו". "אבל עדיין, אישתי היקרה, אני מרגיש שחסר לי משהו. אני רוצה להיות יותר קרוב לה' יתברך, להרגיש אותו עוד יותר בחיים שלי". איך עושים את זה?" שאלה אשתו בשקט. "כבר אחשוב על משהו", ענה דביר. דביר רצה מאוד להתקרב לה' אך לא ידע כיצד. למחרת, לא הייתה הרבה עבודה ודביר התבונן סביבו בשוק בו התהלך ולפתע עלה בראשו רעיון. 'קורבן! זהו זה – נקריב קרבן. כך אוסיף עוד קומה בעבודת ה', כך נתקרב כולנו יותר לה' יתברך וכך גם ניתן תודה לה' על טובותיו וחסדיו הרבים'. דביר הלך למוכר הקורבנות ורצה לבחור לעצמו קרבן, שיבטא את שהוא רוצה להביע להקב"ה, את הקשר אליו.

הוא ראה את השוורים היפים שעמדו שם בשורה ורצה לקחת לעצמו אחד, הוא נתן עיניו בשור יפה במיוחד אך מיד כששאל את בעל החנות למחירו, הבין שעליו לוותר על הרעיון. שור שכזה עלה אלפי שקלים, מאין ישיג דביר סכום כסף גדול כ"כ?! אח"כ עבר דביר וראה את הכבשים והעיזים, אך גם הם עולים מאות שקלים וגם סכום זה דביר לא יכול להשיג. דביר כבר כמעט יצא מהחנות, כשדמעות זולגות מעיניו וכשכבר כמד בפתח הדלת ראה דביר בפינת החנות, כלוב ובו קבוצת עופות, הומים ומתעופפים. ומנקרים.

דביר שאל את בעל החנות "מה, גם אלה למכירה? גם הם לקרבנות?!"

"כן".

"וכמה הם עולים?"

כל עוף עולה עשרה שקלים".

עשרה שקלים?! את זה אפילו דביר יכול להשיג. "אבל איזה קרבן זה?" שאל דביר "אני יכול להביא אותו סתם כך כי אני רוצה?". בעל החנות הסביר לדביר על עולת העוף, שניתן להביא למקדש ככל שאר קרבן עולה וגם ללא סיבה מיוחדת אלא רק מתוך רצון. דביר שמח כל כך, עוף שכזה עולה רק מעט וסכום שכזה גם הוא יכול להשיג! סכום שכזה גם הוא יכול לתת!

דביר חסך כסף כל השבוע, היו ימים שכמעט לא אכל כדי שיוכל לחסוך יותר, גם אשתו והילדים נדבקו בהתלהבות ובנו הקטן אפילו בא אליו, נתן לו מטבע של שקל ואמר לו "אבא, זה כסף שמצאתי פעם ושמרתי בשביל ממתק קח אותו ממני בשביל הקרבן".

אחרי שבוע בא דביר לחנות הקרבנות ורצה לבחור אחד מהעופות. הוא ראה בכלוב שני סוגים של עופות. "מה ההבדל ביניהם?" שאל. "הקטנים אלו יונים, שמהם מותר להקריב רק כשהם קטנים והגדולים אלו תורים, שאותם מקריבים רק שגדלו והפכו לבוגרים" הסביר לו בסבלנות המוכר. דביר בחר בהתלהבות תור יפה, תור שמן שנראה לדביר כי היה גאה בכך שדביר בחר דווקא אותו. את העוף הניח בזהירות על מצע רך ולקח אותו הביתה. כל הילדים הצטופפו סביבו בזהירות ובסקרנות. דביר הסביר לכולם על כל הטוב שה' עשה איתם ועל כך שהם רוצים להתקרב עוד לה' ולהודות לו. 'מה זה להתקרב לה'?" שאל יוסף, הילד הקטן ביותר. "שאלה יפה" אמר דביר במאור פנים. "נכון שאנו משתדלים לעסוק כל היום בקיום מצוות ושמחים כשאנו מצליחים לעבוד את ה' בשמחה?". "נכון". "אבל למרות שאנו מאוד מתאמצים ומשתדלים, אין אדם שאף פעם לא חוטא. לפעמים אנו קצת מדברים אולי לא יפה ומעליבים אחד את השני, לפעמים לא מספיק הזדרזנו במצוות כיבוד הורים. גם אם הכל עשינו טוב אולי לפעמים חשבנו מחשבות לא טובות, אז כל הדברים האלו מרחיקים אותנו קצת מה'. אני רוצה להביא קרבן כדי לומר לה' שאני אוהב אותו

ותמיד רוצה לעשות רק טוב, גם אם לפעמים טיפה פספסתי. וגם אני רוצה להגיד תודה לה' על כל הטוב הרב שעושה איתי.

למחרת בבוקר מוקדם קם דביר ושלא כהרגלו לא הלך לשוק, לעבודה, אלא שם את פעמיו לירושלים, לבית המקדש.

כמה התרגשות הייתה בליבו של דביר. כמה שמחה. גם הוא מביא קרבן לה'." רגשות ההודאה צפו ועלו בו. הוא הרהר וחשב על כל הטוב שה' גמל איתו. [אפשר שוב לשיר משהו].

כשהתקרב לבית המקדש התחיל דביר לפגוש אנשים נוספים שעלו לבית המקדש עם קורבנותיהם – זה עם שור, זה עם עז ורק הוא עם תור...

דביר התחיל ללכת קצת יותר לאט ושמע פתאום קול צעקה מאחוריו: "אתה עם הציפור המצ'וקמקת, זו הצידה! אתה חוסם לי את הדרך" דביר התכווץ למשמע הדברים, זו, וראה עגלה גדולה עמוסה באנשים, על מושב הרכב ישב אדם גדל גוף שהחזיק בידו שוט ארוך וצעק לעבר דביר: "אתה לא רואה שאנחנו בדרך למקדש?! אתה מעכב את הקרבן המיוחד שלנו!". רק אז שם לב שבאמצע העגלה עומד כבש יפה במיוחד שסביב צווארו שרשרת זהובה ומיוחדת. "את הכבש הזה קנינו באלף מטבעות זהב אצל הסוחר הגדול רחמים דוד, זה כבש מיוחד לקורבנות. כבש מיוחס". דביר לא ענה, אך עמוק בליבו התחיל לחשוש, במקום רגשות השמחה שהיו בליבו עד עכשיו חשב לעצמו להסתובב ולחזור הביתה. מה שגרם לו להמשיך בדרך היו פרצופיהם המחייכים של ילדיו שראה בעיני רוחו. דביר התחיל לחשוב כיצד יגיב הכהן, הוא בודאי לא יסכים לקבל את הקרבן... מה הוא יענה לו... כיצד יסביר... אולי יחזור ויקנה קרבן אחר בכל זאת... דביר הגיע למקדש. כבר זמן רב לא היה במקדש בסתם יום של חול. דביר התמלא ברגשות של התרוממות. הוא כבר הרגיש יותר טוב. שמע את שירת הלויים. איזו טהרה וקדושה. איזה פאר.

כהן ניגש לדביר. דביר מרגיש תחושה של פחד קטן בלב, הלב שלו מחסיר פעימה. איך הכהן יגיב? הכהן, להפתעתו של דביר, מקבל את פניו במאור פנים.

"במה זכינו שבאת אלינו רבי יהודי?"

דביר, קצת מגמגם אומר – "רציתי להביא קרבן לה' כדי להתקרב אליו וכדי להודות לו על כל הטוב שעושה איתי".

"נפלא! יישר כוחך! והיכן הקרבן?"

דביר מוציא קצת בחשש את התור שהביא...

והכהן...

והכהן, למרבה הפתעתו של דביר, שמח. החיוך שעל פניו של הכהן לא נעלם ואף לא קטן. הכהן לוקח את התור מדביר ואומר לו "בא אחרי". דביר הולך אחרי הכהן וצופה במעשיו. הכהן מולק את ראש העוף עם ציפורנו, ממצה את הדם על המזבח, מנקה ומוציא את החלקים המלוכלכים (הזפק) ומקטיר את הקרבן [אפשר להרחיב בתהליך לפי ההתאמה לכיתה].

תוך כדי עבודתו של הכהן רגשותיו של דביר גואים ושפתיו ממלמלות תפילה לה', בקשה להיות קרוב יותר, להרגיש אותו יותר גם בכל יום, כמו שהוא מרגיש עכשיו בבית המקדש. הוא שמח ומאושר ותוך כדי מעשיו של הכהן הוא מודה לה' שוב ושוב ושוב...

"תודה על כל הטובות..."

תודה על הבית,

תודה על אישתי

תודה על התורה והמצוות

תודה על הילדים

ותודה מיוחדת

תודה על שאתה מקבל

גם קרבן של עני בישראל..."

[אפשר להוסיף על הסיפור מערכה נוספת בה בדרך חזרה לביתו פוגש דביר את העשיר שהתייחס אליו בזלזול ובגסות ולאחר הביקור בבית המקדש מעוניין להתנצל, הבין עד כמה מעשיו אינם ראויים ושאין הקב"ה חפץ 'בזבחים ועולות'].

“להתענג בתענוגים”

הנושא: קרבן מנחה ואיסור הקרבת שאור ודבש.

המקור בתורה: ב, יא – יב.

המקור הרעיוני: כלי יקר. השאור והדבש מסמלים את תאוות האדם והיצר הרע שאמנם הם חלק הכרחי מן האדם, האדם מוכרח לאכול וכו' אך אין הם הצדדים הנעלים שלו.

“נו... מה הכנת לי היום”.

“היום אדוני, הכנתי לך משהו מיוחד. מתכון שעובר במשפחה שלנו כבר דורות. קוראים לזה גפילטעפיש”.

“איך קוראים לזה?!”

“גפילטעפיש”.

“מה זה? זה נשמע לי משהו מיוחד”.

“זה באמת מיוחד. אלו הם קציצות דג קרפיון איכותי, מיוחדות ומתוקות במיוחד, קציצות

אפרפרות עם פרוסות גזר מובחר ו...”

“אתה בטוח שאפשר לאכול את זה?”

“בטוח”.

עמוס, האדון, נגס וטעם מהדג בזהירות...

“מממ... טעים מאוד. אתן לך תוספת במשכורת החודש. אני רוצה שתכין לי קציצות כאלה כל

יום. אתה יודע שאני אוהב מתוק, זה בדיוק לטעמי”.

עמוס היה איש עשיר מאוד, מאוד. והוא מאוד אהב אוכל. מאוד.

בכל יום היה אהרן, הטבח האישי שלו, מגיע עם רעיון חדש ומתכון חדש שיערב לחכו של עמוס.

העבודה הייתה קשה יותר מיום ליום, היה קשה למצוא מתכונים שיתאימו לטעמו האנין של

עמוס ולדרישותיו המופרזות, אבל העבודה הייתה טובה ולאהרן היה כדאי להישאר ולהתאמץ.

לפעמים היה מגיע אהרן בבוקר עם התפריט ועמוס היה בוחר את המאכלים אותם רצה שיעלו על

שולחנו באותו היום.

אהרן שמח על בקשתו של עמוס להכין את המתכון של ה'גפליטעפישי' בכל יום. 'החודש תהיה פחות עבודה', חשב לעצמו. למחרת הכין אהרן את ארוחת הצהריים שהייתה מורכבת משלוש מנות שונות.

מנה ראשונה הייתה בלינצ'יס ממולא בטונה עם רוטב מלפפונים ונטיפי שוקולד, מנה שנייה הייתה כמובן, איך לא? ה'גפליטעפישי' עם תוספות של תפוחי אדמה עם בננות ומנגו ולמנה אחרונה הגיש אהרן גלידת אגסים בתוך נעליים.

'מה לא שמעתם על גלידת נעליים?!...'

[אפשר להרבות לילדים בתיאור המאכלים בצורה מצחיקה ואת התענגותו של עמוס עליהם].

עמוס היה משתבח לפני חבריו באוכל הטוב שיש בביתו, שיש לו הטבח הטוב ביותר בעיר... עמוס במיוחד אהב מאכלים מתוקים. ובמיוחד אהב לחמים ומאפים מתוקים. לחמניות מתוקות... עוגות מתוקות...

אילו מאפים היה הטבח שלו מכין....

ללקק את האצבעות....

יום אחד, הגיע לבקר את עמוס חבר טוב. חבר טוב ועשיר. חבר טוב ועשיר שמאוד אהב אוכל, כמו עמוס. קראו לו ניסים. יחד עם ניסים הגיעו חברים רבים, אורחים ועוד כל מיני אנשים חשובים שרצו לנצל את ההזדמנות ולהתארח אצל עמוס, ששמע המטבח המיוחד שלו והמטעמים שיוצאים ממנו התפשט למרחוק.

"אני רוצה שתכין לניסים ולי ארוחה מיוחדת" ביקש מאהרן "משהו שלא ישכחו". אהרן עשה מאמצים גדולים והכין ארוחה מפוארת במיוחד, משהו שירושלים עוד לא ראתה כמוהו.

חמש מנות מיוחדות היו בסעודה. [גם כאן אפשר לתאם בצורה קצת מצחיקה כיד הדמיון הטובה עליכם]. לסיום, הכין אהרן מנה שישית מיוחדת במיוחד, עוגת שכבות בגובה של אדם מבוגר שהוכנסה לחדר האוכל בידי שני משרתים גבוהים וחזקים, שהניחו אותה על שולחן מיוחד שהוכן לקראת האירוע.

העוגה נחתכה וחולקה לסועדים בידי של עמוס עצמו.

את החתיכה המובחרת ביותר נתן עמוס לניסים וחיכה למחמאות. ניסים נטל את החתיכה, טעם ממנה, עיקם קצת את פניו ואמר: 'זה טעים, אבל לא טעים כמו האוכל שמכינים אצלי'.

עמוס נדהם. הוא נפגע ונעלב מאוד מדבריו של ניסים. 'איך הוא לא מתבייש לדבר ככה כשהוא מתארח בבית שלי' חשב. הוא החזיר לניסים בצעקה: "אין מטבח יותר טוב מהמטבח בבית שלי".

וניסים החזיר: "חוץ מהמטבח שלי, בבית שלי. שם יש תבלינים מכל העולם, שם מכינים מתכונים שהטבח שלך אפילו לא שמע עליהם".

"אצלי הכי טעים".

"לא, אצלי".

"ואצלי יש תנור גדול ומשוכלל...".

"ואצלי...".

שאר האורחים הצטרפו לויכוח, למרות שלא כולם באמת הכירו את המאכלים, אבל הם לא רצו לפספס ויכוח טוב... זה צעק והשני חבט והשלישי בעט ו... הסעודה הסתיימה ב'הכרזת מלחמה'. מאותו היום הפכו ניסים ועמוס לאויבים מרים, שהיו בתחרות תמידית. תחרות מי יבשל את המאכלים המיוחדים ביותר. מי יכין את הסעודות הגדולות ביותר. אצל מי יאכל ראש הממשלה ואצל מי יבקר נשיא המדינה. כל יום הכינו במטבחים של שניהם ארוחות מפוארות וכל יום אכלו בחדרי האוכל מאכלים יקרים. שעות רבות וכספים מרובים השקיע עמוס במטבח שלו ושעות רבות היה עמוס אוכל ממגוון המאכלים שהיה אהרן מבשל.

יום אחד, עלה במוחו של עמוס רעיון מדהים שיוכיח אחת ולתמיד למי יש את המטבח והטבח הטוב ביותר. מי באמת מבין באוכל. עמוס החליט להביא מאפה מיוחד לבית המקדש. בית המקדש הוא הרי המקום המרכזי והמכובד בעולם, והרי אצלו מכינים את המאפים הטובים ביותר, מאפים מובחרים, מהחומרים הטובים ביותר. יכין אהרן מאפים ממטבח לבית המקדש כקרבן לה' - קרבן מנחה. ה' יקבל את קרבנו המובחר בשמחה וגם כל הכהנים יתפעלו וישמחו, שהרי הכהנים אוכלים מן המנחה לאחר הקטרת הקומץ. הכהנים יספרו לחבריהם ויאמרו שמעולם לא אכלו מנחה טעימה כמו מנחתו, החברים יספרו לחברים שלהם והם לחברים שלהם ובכל העיר ישמעו על המנחות המיוחדות שיוצאות מתחת ידיו של עמוס. 'אולי אפילו יבקשו ממני להכין מנחות למקדש תמיד, באופן קבוע. זה ישפיל את ניסים אחת ולתמיד' חשב לעצמו. עמוס ואהרן התכוננו למשימה היטב. הם למדו שיש ארבע סוגי מנחות: מנחת סולת, מרחשת, מאפה תנור ומנחת מחבת. החליט עמוס להביא מנחת מאפה תנור. 'הרי אהרן מומחה בעוגות, תצא לו מנחה מושלמת'.

ביום המיועד, לקח אהרן את התיק האישי שלו ואסף לתוכו תבלינים מתבלינים שונים. לאחר שסיים להתארגן הלכו אהרן ועמוס יחד לשוק ורצו לרכוש את הסולת המובחרת ביותר. "כמה היא עולה?" שאל אהרן.

"מאתיים שקלים לקילוגרם". ענה המוכר.

"מאתיים?! הרי זה ממש שוד לאור היום!"

"אתה יודע כמה עבודה זו להכין את הסולת הזו?! אם אתה לא רוצה, אתה מוזמן להכין בעצמך!"
ענה המוכר, והיה נראה שקצת נעלב. [אפשר להרחיב ולתאר את תהליך הכנת וניפוי הסולת ומהי].
"לא, אנחנו רוצים דווקא את הסולת שלך" מיהר להתערב עמוס "שמענו שהיא הסולת הטובה ביותר שאפשר למצוא".

"כן, זו באמת סולת מעולה. סולת מובחרת אותה אנחנו מביאים משדות מיוחדים שיש ברשות משפחתנו באזור מכמש [כפי האמור במשנה במנחות ח', א': "וְאֵיזָהוּ מִבְּחָר, מִכֶּמֶס... אֶלְפָּא לְסֻלַּת"], זה כידוע לכם מהמקומות בהם צומחות החיטים המובחרות ביותר". ארז מוכר לאהרן ולעמוס עישרון סולת (1.6 ק"ג לערך).

"אל תשכחו שצריך גם שמן ולבונה" הזכיר להם המוכר "יש בדוכן בדיוק מעבר לפינה".

לאחר שסיימו לרכוש את השמן והלבונה עלו השניים לכיוון בית המקדש.

כשהגיעו לבית המקדש, קיבל אותם הכהן במאור פנים. "שלום לכם יהודים יקרים, כמה נפלא

לפגוש אתכם. כיצד אני יכול לעזור לכם?"

"רצינו להקריב קרבן מנחת מאפה תנור".

"מעולה".

"הנה! היכנסו לכאן. רגע! לפני שאתם נכנסים אל תשכחו להקדיש את המנחה".

"בואו לכאן. כאן התנורים וכל מה שדרוש לכם. אתם יכולים להכין את המנחה ולקרוא לכהן

לאחר שתסיימו את ההכנה".

אהרן ועמוס התחילו בעבודתם. הם נתנו את הסולת בכלי ולאחריו את השמן, בללו וערבו את

הכול, הוסיפו מים פושרים, לשו ורגע לפני שחלקו לעשר חלות עצר אהרן את העבודה ואמר

לעמוס: "חכה, יש לי כמה תבלינים הכרחיים לשיפור הטעם".

עמוס נטל מתיקו מספר צנצנות והוסיף את תכולתן אל העיסה. "עכשיו אפשר להמשיך" אמר. הם

חלקו את העיסה לעשר חלות, סידרו אותן בצורה נאה, הרטיבו במים ואפו. לאחר האפייה חלקו

את החלות לחלקים קטנים [פתיתה]. את הכל הכניסו לכלי שרת ונתנו את הלבונה מלמעלה.

"זהו אפשר לקרוא לכהן! כהן! כהן! אתה יכול לבוא רגע..."

"סיימתם? מעולה! אקרא לכהן נוסף ונתחיל בעבודת ההקטרה... רגע. מה זה? משהו כאן לא

בסדר... הצבע של המנחה שונה מאוד ממה שאני מכיר..."

עמוס ואהרון החליפו ביניהם מבטים מרוצים, הנה כבר מתחילים להרגיש שיש כאן מנחה מיוחדת... עוד רגע והכהן יאכל את המנחה ו...

"ודאי אדוני הכהן, הכנסנו כאן תבלינים מיוחדים, דבש ועוד כמה סודות לכבוד ה' יתברך. כדאי לך מאוד לטעום..."

הכהן החוויר ואמר: "אני מצטער אך איני יכול לקבל את המנחה הזו, היא נפסלה מהקטרה למזבח. תצטרכו להביא מנחה אחרת".

עמוס כעס... 'למה לא מקבלים את המנחה המשובחת שלי'. דווקא את שלו. הוא כמעט שהחל לצעוק על הכהן החצוף אך הבין שלא יהיה כדאי לעשות כך בעזרה, הדבר רק יבזה אותו יותר. הכהן, שראה את פרצופן האדום של עמוס, הסביר לו בנעימות שלהכנת המנחה יש כללים מיוחדים ומדויקים ע"פ רצון ה', ושסור להכניס למנחה דבש או להתפיח אותה. "אבל אני רוצה לתת לה' אוכל משובח במיוחד! מה רע בזה?" כמעט צעק עמוס. 'וגם לקבל הרבה כבוד ולהשפיל את ניסים' חשב אבל לא אמר.

הכהן בסבלנות ונעימות, במאור פנים הסביר לו מדוע: שה' רצה ללמדנו שהמרכז של החיים איננו האוכל. אינו העוגה או הגלידה הגדולה ביותר ואפילו לא הטעימה ביותר. לאכול צריך, אבל זה לא ערך. ה' רצה ללמדנו שהעיקר הוא המעשים הטובים והמצוות... [אפשר להרחיב את הרעיון].

דבריו הנעימים של הכהן השפיעו על עמוס. הוא הרגיש לא טוב עם כל מה שקרה. עם התחרות הסמויה שלו למול ניסים ועל העיסוק האינסופי שהיה לו באוכל. "אז מה נעשה?" שאל.

הכהן הסכים בנעימות להדריך אותם בהכנת מנחה חדשה על פי הכללים. תוך כדי הכנת המנחה [לתאר את השלבים]. עמוס התחיל לבכות. 'אני, כל היום עסוק במאכלים משובחים וטובים והקב"ה עצמו מסתפק במנחות פשוטות. מהיום גם אני אוכל מעט. את האוכל המשובח אכין בשביל עניים. אתה שומע אהרן. אני פותח בית תמחוי לכל העניים בסביבה... אני אחלק מנות לכל מי שזקוק... אזמין גם את ניסים להצטרף...'

עמוס והטבח חזרו הביתה. את הטבח כמובן לא פיטר. מאותו היום עסק הטבח בהכנת ארוחות פשוטות מזינות עבור עמוס ומשפחתו, אבל עבד בעיקר בבית התמחוי המפואר שבנה עמוס ליד עבור אנשים עניים שלא היה להם מה לאכול בבית...

”טוב להודות לה”

הנושא: שלמים, קרבן שלמי תודה.

המקור בתורה: ז', י"א – ט"ו.

המקור הרעיוני: התורה מקצרת את זמן אכילת קרבן שלמי תודה "וּבֶשֶׁר זָבַח תֹּדֶת שְׁלָמֶיךָ בַּיּוֹם קִרְבָּנוּ יֵאָכֵל לֹא יִנְיַח מִפָּנָיו עַד בֶּקֶר" לעומת שלמים רגילים שנאכלים לשני ימים. הנצי"ב מוולוז'ין בפירושו שם: "תכלית תודה - שבא על הנס הוא, כדי לספר חסדי ה' שגמל עליו. ומטעם זה ריבה הכתוב בלחם, ומיעט בזמן אכילת תודה מכל שלמים. היינו, כדי שיהיה מרבה רעים לסעודה אחת ביום ההקרבה, ויהיה סיפור הנס לפני רוב אנשים. ארבע חלות לכהנים שהן המה תלמידי חכמים".

'שמחה הלא שמחה'. כך כינו כולם את שמחה, כמובן רק כשהיא לא שמעה, כי לא כדאי היה לצוד את תשומת ליבה של שמחה. לשמחה הייתה לשון חדה ומשוחררת והיא ידעה לפגוע 'בדיוק בנקודה' הרגישה אצל העומד ממולה. לכן, קראו לה כך רק מאחורי הגב. והאמת, שמחה הרוויחה את התואר הזה ביושר. שמחה לא שמחה, אף פעם. שמחה ראתה בכל דבר את החלק הרע והקשה.

'זו האמת' אמרה שמחה לבעלה אחרי ששאל על שאמרה לברוך הירקן ש'החנות שלך מסריחה ומלוכלכת' וברוך בא אליו בבקשה למסור דרכו לשמחה, שיותר לא תדרוך בחנות ה'מסריחה' שלו, 'רצית שאשקר לך?!'.

לשמחה היו חיים קשים. קשים מאוד. אמה נפטרה עליה כשהייתה עוד קטנה, רק בת חמש. ושמחה גדלה בבית של דודתה שהייתה אישה קשת יום, שעבדה קשה ודרשה משמחה לסייע בעבודות הבית השונות. גם דודתה נפטרה לאחר כמה שנים ושמחה עברה להתגורר בפנימייה לבנות, בה שהתה עד שהתחתנה עם מאיר.

מאיר בעלה היה יהודי פשוט, יהודי של תהילים, של תפילות, יהודי של 'שבת שלום' ושל זמירות שבת. מאיר תמיד היה אומר דברי שבח על אשתו, לכולם - על האוכל שהיא מכינה ועל הסדר שבבית ועל כל דבר, גדול וקטן. את האמת, אפילו שמחה לא באמת הבינה מה מאיר מצא בא, היא לא ידעה למה התחתן אתה אך היא העריכה אותו מאוד.

כולם ידעו ששמחה תמיד רואה שחורות ורעות ותמיד תשמע ממנה רע וחיוך לא תראה אצלה, חוץ מדבר אחד, רק דבר אחד בכל העולם כולו יכול לגרום לשמחה לחייך. ילד אחד. לשמחה הייתה

נקודת אור אחת מרכזית – פנחס. פנחס היה נקודת האור הגדולה בחייה. פנחס היה הבן של מאיר ושמחה ושמחה אהבה אותו אהבת נפש. הייתה מכינה לו אוכל שאהב, שרה לו ועושה עבורו כל מה שביקש. הייתה לוקחת ומחזירה אותו לבית הספר, משחקת... רק כשהייתה מדברת על פנחס היו פניה של שמחה מקבלים ארשת נעימה יותר, אולי אפילו של שמחה...

”שמחה!”

”שמחה, איפה את?”

הצועק היה שמעון, הבן הגדול של השכנים. שמחה, שצפתה בו מבעד לחלון כבר חשבה לשחרר לכיוונו הערה על כך שהוא כבר בן עשרים וחמש ועדיין לא התחתן אך משהו בפניו מנע ממנה לעשות כך.

”כן”, יצאה שמחה מביתה ”איך אפשר לעזור?”

”ד”ר בן יהודע מבקש שתבואי בדחיפות למרפאה” אמר שמעון.

שמחה רצה למרפאה בכל המהירות, ליבה בישר לה שחורות, אבל זה לא היה דבר נדיר. כשהגיעה לכיוון המרפאה ראתה את בנה האהוב, פנחס, כשבגדיו ספוגים בדם והוא שוכב על אלונקה. שמחה פרצה בבכי וכבר לא שמעה דבר מההסברים של הרופאים שנכחו חוץ מהמילים ’אופניים’ ו’פגיעה בראש’. כל מה שיש לה בעולם מבחינתה היה הילד הזה, היא לא יכלה לשמוע שום דבר. האמבולנס יצא לדרכו ושמחה בכתה והתפללה כל הדרך אל הקב”ה. בכתה בדמעות שליש לפני הקב”ה ונדרה שבאם ינצל בנה תקריב לה קרבן. צפירות הסירנה התערבבו בדמעותיה של שמחה... האמבולנס עצר לפתע, שמחה הרימה את פניה השטופות בדמעות וראתה דרך חלונות האמבולנס הכהים את פתח בית החולים. פנחס נכנס מיד לחדר ניתוח, שבר בגולגולת וחשש לנזק למוח. שמחה המשיכה להתפלל ולבכות, לבכות ולהתפלל.

לאחר שעות ארוכות יצא הרופא, עטוי עדיין במסכת חדר הניתוח ואמר לשמחה ולמאיר, שהגיע גם הוא בינתיים ’הניתוח ב”ה הצליח מעבר למצופה. אך עדיין צריך לחכות שיתעורר, לראות שלא נגרם נזק בלתי הפיך, צריך עוד תפילות מרובות, זה התפקיד שלכם...’

[אם רוצים אפשר להאריך בסיפור על שלבי ההחלמה בבית החולים וכו’...]

אחרי זמן קצר במפתיע כבר השתחרר פנחס וחזר הביתה. חוץ מצלקת מכוערת שנשארה מעל גבתו השמאלית לא נשאר דבר מאותה תאונת אופניים.

ושמחה, שמחה חזרה לכעוס על כל העולם.

אבל מאיר, בעלה, לא שכח את הנדר שנדרה. 'שמחה' - אמר לה ערב אחד - 'מחר אני בחופש מהעבודה. מחר עולים כל המשפחה לירושלים'. שמחה ניסתה להתנגד, הסבירה למאיר שהיא לא מרגישה טוב ושהרגליים כואבות לה אבל הפעם לא הצליחה לשנות את דעתו של מאיר. למחרת בבוקר היו כולם בדרך לירושלים. כל הדרך לא הפסיקה שמחה להסתכל על הנוף ולהתלונן:

"כמה חם! לא ידעתי שהדרך לירושלים כל כך חמה".

"תראו את העצים בדרך, כמה שהם קטנים. ממש מכוערים".

"המכונית הזו נוסעת כל כך לאט, למה הייתה צריכה לנסוע בדיוק לפנינו".

"מה כל האנשים האלה עושים פה בדרך? אין להם עבודה?!"

שמחה התלוננה, מאיר נסע והגיעו לירושלים. לאחר שחננו הוציא מאיר ארנק מכיסו ואמר: "בואו נחפש קרבן!". אחרי מספר חנויות של קרבנות בהן מאיר לא מצא את מבוקשו, נגשה שמחה בחנות הקרבנות החמישית אל המוכר ושאלה אותו בלחישה "תגיד, יש לך אולי קרבן במבצע? משהו זול במיוחד?". המוכר הצביע על כלוב ובו מספר תורים מובחרים ושמחה פנתה לבעלה ואמרה: "אולי נקריב תור לעולה? זה נראה לי יכול להיות קרבן מצוי".

"אשתי" - אמר מאיר - "אנחנו רוצים להודות לה' בקרבן משובח ומובחר במיוחד ורוצים שגם הכהנים יאכלו ויהנו מהקרבן. הכהנים הם אנשים קדושים ובאכילתם יש זכות מיוחדת לנו וכך גם אנחנו נאכל מהקרבן ונזכה אפילו להזמין כמה אורחים להשתתף בסעודת ההודיה...". לבסוף, אחרי כשעתיים של חיפושים, מצא מאיר פרה מובחרת לקרבן שלמי תודה. היא תהיה הקרבן שלנו. מאיר ופנחס נותנים לשמחה לנוח קצת ולוקחים את הפרה לממונה לביקור ובדיקה ממומים.

אחרי מנוחה קצרה של כולם - מאיר, שמחה ופנחס מגיעים לכניסה לבית המקדש. כולם נטהרים לקראת הכניסה במקווה טהרה. משהו בשמחה השתנה. אפילו היא קצת מתרככת במקום הקדוש הזה. היא שותקת. מאיר מקדיש את הפרה לקרבן שלמי תודה.

הכהן לוקח את הקרבן ומבקש ממאיר לסמוך את ידיו על הקרבן, ממקום עמידתה מתפללת שמחה גם היא תפילת הודאה מיוחדת ופתאום משהו בתוכה נפתח ודמעות גדולות מתחילות לזרום מעיניה, אך אין אלו דמעות של צער, אלא דמעות של שמחה ושחרור. שמחה, בפעם הראשונה, אחרי שנים רבות, מרגישה שמחה. שמחה צופה בכהן לוקח את הפרה ושוחט אותה... [ניתן להרחיב בשלבי ההקרבה של קרבן שלמים: הקדשה, סמיכה, שחיטה, קבלת דם, הולכה, זריקת שתי מתנות שהן ארבע, שפיכת שיירי הדם, הפשטת הבהמה, ניתוח, תנופה, הולכת האימורים, מליחתם, הקטרת האמורים].

לאחר הקטרת האמורים לוקחים הכהנים את החזה והשוק, החלקים השייכים להם. מאיר יוצא מהעזרה עמוס בכל שאר חלקי הקרבן ועם כמות גדולה של לחמים, חלות התודה.

”מה נעשה עם כל זה?” שואלת שמחה.

”יש לנו רק יום אחד, עד הבוקר של מחר, לסיים את כל הקרבן... אבל אל תדאגי, אנחנו לא לבד...”

שמחה, פנחס ומאיר יוצאים עם בשר הקרבן ושוכרים אולם קטן, כמו אולמות קטנים רבים אחרים שנמצאים בירושלים. הם עורכים יחד את השולחנות במיני מאכלים שונים ובמיוחד כמובן בבשר הקרבן ומזמינים אורחים: את הדודים שגרים בירושלים ואת הסבא והסבתא. את החברים שעברו לפני כמה שנים וכבר הרבה זמן לא ראו ואת...

האורחים מגיעים. הרבה אנשים שמחה בכלל לא מכירה, אבל זה לא אכפת לה. שמחה שמחה, והיא רוצה שכולם ישמחו יחד אתה. לאחר שכולם מתיישבים ומתחילים בסעודה, נעמד מאיר ומתחיל בדברים – ”אתם בוודאי שואלים את עצמכם מה פשר קרבן התודה הזה. אז הנה, בואו ואספר לכם את הניסים הגדולים שה' עשה ועושה איתנו”. ומאיר מספר על שפנחס נולד, ועל התאונה ועל הרפואה הניסית ועל...

שמחה כבר לא שמעה הכל היא רק שוב התפללה והודתה לה'. ראתה את כל הטוב שה' זיכה אותה בו והתפללה אליו שרק כל הטוב הזה ימשיך.

”שובו אלי...”

הנושא: חטאת יחיד. הרעיון לקוח מדף של הרב עמירם אלבה, סיפור זה הוא הרחבה של סיפור בנקודות שכתב הרב אודי פוגל הי”ד.

המקור בתורה: ד’, כז – לב.

המקור הרעיוני: ”בעשותה אחת ממצות ה’ אשר לא תעשינה ואשם... והביא קרבנו שעירת עיזים תמימה נקבה...” (ויקרא ד’ כ”ז).

מטרות הסיפור: קדושת השבת, גודל החטא אפילו בשוגג, חרטה אמיתית, טרחה בהבאת הקרבן ובעזיבת העבודה כדי לעלות למקדש, השמחה שבכפרה.

אצל יעקב ההכנות לשבת מתחילות כבר ביום שלישי. ביום שלישי כבר מתחילים לקנות את המצרכים. ביום רביעי אשתו כבר אופה את העוגות ומכינה את הגלידות השונות וביום חמישי מכבסים, מנקים, מארגנים ומכינים את הסלטים הרבים שיפארו את שולחן השבת. ביום שישי בבוקר כבר עומד השולחן ערוך עם הכלים המפוארים, פמוטי הכסף שקיבלה אשתו רבקה לחתונתם, גביע הכסף המעוטר ומפיות צבעוניות. כל המשפחה משתתפת בבישולים, מי בהשגחה על הקטנים מי בבישול של מטעמי השבת המיוחדים ומי בשטיפת הכלים. לקראת שעות הצהריים המוקדמות כבר הבית מוכן. יעקב, בבגדי שבת ובפנים מאירות פותח את החומש וחוזר על פרשת השבוע בטעמים כאשר כל הילדים יושבים סביבו ומקשיבים לקריאתו. קריאתו של יעקב יפה היא, וילדיו אוהבים לשמוע את קריאתו ולחזור עליה גם הם בשקט.

לאחר הדלקת הנרות, נושקת רבקה לכל אחד מבניה ולכל אחת מבנותיה וכולם יוצאים לקראת שבת המלכה לתפילת קבלת שבת. אוהב הוא יעקב את השבת ונראה היה שהשבת אוהבת אותו. שבת אחת, לאחר התפילה, ניגש אל יעקב יהודי אותו לא הכיר. יהודי בעל זקן ארוך ומראה פנים הדור ושואל אותו. 'ר' יהודי, ניכר עליך כי יהודי של שבת אתה. פניך מאירים ורוצה אני להזמיןך להתארח בביתי בסעודה היום, חדשים אנחנו כאן ואשמח מאוד להכירך'.

יעקב, הודה למזמין במאור פנים ובשקט 'נראה לי שנשמח להתארח אצלכם, אך אשיב לך לאחר שאשאל את אשתי'. יעקב מתייעץ עם אשתו והם מחליטים להיענות להזמנה המיוחדת.

צועד יעקב בראש משפחתו אל ביתו של המארח, שכבר הספיקו ללמוד ששמו דוד. הולך יעקב בראש ונכנס מבלי לשים לב לתוך שלולית בוצית שנשארה מהגשם שירד אתמול, הבוץ מתז ועל חולצתו של יעקב נוצר כתם גדול ומכוער. יעקב מנסה להוריד את הכתם בעזרת ידו אך הבוץ רק

נמרח יותר על חולצתו. כולם ממשיכים בדרכם לביתו של דוד וכאשר נכנסים מתגנב יעקב בשקט אל עבר המקלחת ושם פושט את חולצתו, שם אותה תחת זרם המים ומשפשף היטב. הכתם עקשן, אך יעקב עקשן יותר והכתם, אחרי שפשוף וסחיטה, יורד והחולצה שוב נקייה. יעקב יוצא שמח ומתיישב במקומו בשולחן.

יושב יעקב במקומו, המשפחות כולן, משפחתו של דוד ומשפחתו של יעקב יושבות סביב השולחנות בפנים קורנות. דוד מכבד את יעקב בקידוש על היין. נטילת ידיים. בוצעים על הפת. אוכלים, ולאחר מכן זמירות השבת פורצות החוצה מן הלבבות. שרים ומפייטים יחד ותוך כדי השירה והזמרה קם דוד ממקומו והולך להוציא ספר מהמדף, לאחר שמסיימים את השיר, עוצר דוד את השירה ומתחיל להקריא מתוך הספר תוך כדי שהוא מסביר ומטעים את הדברים לפני השומעים. הדברים עוסקים בהלכות שבת ובמלאכת מלבן. דוד מסביר ומרחיב את ההלכה ונותן דוגמאות שונות.

לפתע תופס יעקב את ראשו בשתי ידיו, תוך כדי הלימוד הוא הבין לפתע שהניקיון שערך לחולצתו היה באיסור. 'לא נזהרתי בקדושת השבת ועברתי על איסור מלבן' אמר לעצמו. לא ידע יעקב מה לעשות אך משהו מהרהורי ליבו היה ניכר בפניו, 'מה קרה לך?' שאל אותו דוד.

יעקב קצת התבייש אך החליט לספר. הוא ישב בשולחן וסיפר איך בשוגג כיבס את חולצתו ואיך רק עכשיו – כשלמדו את ההלכות - הבין שעבר על איסור, שאינו יודע מה לעשות וכיצד לתקן. 'תראו עד כמה חשוב ללמוד את ההלכות! מי שאינו לומד כמעט בטוח שיטעה.' אמר יעקב לילדיו. דוד אינו יודע כיצד לנחם את יעקב אך מייעץ לו ללכת לרב, 'הוא בוודאי ידע כיצד תוכל לתקן מעשיך'.

יעקב מתהפך בלילה על משכבו. הצער על מעשהו אינו מניח לו לישון במנוחה. הוא כבר מחכה לבוקר, לתפילה, בה יוכל לגשת אל הרב ולשאול אותו על דרך כפרתו. בבוקר קם יעקב מוקדם וניגש לבית הכנסת, הרב כבר נמצא שם ולומד במקומו. יעקב ניגש אליו בחרדת קודש ומבקש לדבר עם הרב.

הרב, רציתי לשאול משהו.

יודאי, יעקב הצדיק, מה תרצה לשאול?

הרב, אתמול התארחתי אצל דוד – התושב החדש – ולמדתי אצלו הלכות שבת.

זה מצוין! חשוב מאוד ללמוד הלכות שבת.

מאור פניו של הרב ונעימות קולו מחזקים את יעקב.

י'הרב, כשלמדתי גיליתי שעברתי על איסור מלבן. כל חיי אני מכבד את השבת. אני מקפיד להכין לשבת מאכלים טובים ומשובחים, לענג אותה ולשמור עליה מכל משמר. השבת היא מרכז חיי. טעיתי טעות קשה... איך אכפר על החטא? אני לא מצליח להירדם בלילות...'

הרב רואה את צערו האמתי של יעקב ומייעץ לו שעליו ראשית כל לשוב בתשובה על חטאו, לערוך חשבון נפש על החטא והגורמים לכך שחטא. 'לאחר שתסיים את חשבון הנפש עלה לבית המקדש, בבית המקדש עליך להקריב קרבן חטאת, קרבן שמביא מי שעבר על איסור כרת בשוגג.'

יעקב מודה לרב על עצתו והולך לביתו. יעקב יושב בבית וחושב. להתחרט הוא כבר מתחרט, מה עוד עליו לעשות כחלק מחזרתו בתשובה. הוא מחליט לכתוב את מחשבותיו. יעקב כותב את המחשבות שעולות בו, שחטא בלי שידע, שלעולם לא היה עושה זאת בכוונה ולפתע שם לב 'זהו זה, חטאתי בשוגג, בלא ידיעה, זה מה שאני צריך לעשות – לדעת!'. יעקב מחליט מהיום ההוא והלאה ללמוד הלכות שבת בכל יום ולהקפיד בכך במיוחד על שולחן השבת יחד עם בני משפחתו. 'כך אדעי' הוא אומר לעצמו.

יעקב כבר מרגיש יותר טוב, מרגיש שהתחיל בתהליך התשובה, ומחליט ללכת לקנות קרבן. הוא נכנס לחנות הקרבנות ואומר למוכר – 'תן לי את הקרבן הכי יקר שלך'.

'איזה קרבן אתה צריך' שואל אותו המוכר.
'חטאת'.

'קרבן חטאת מובא רק משעירת עיזים או כשבה. בדיוק היום קיבלתי במשלוח מיוחד שעירה מיוחדת, מדיר שמגדל צאן במיוחד לקרבנות. יקר מאוד אבל משתלם. אני רק מזהיר אותך, היא קצת קופצנית'.

יעקב קונה את השעירה למרות מחירה היקר. 'קצת קופצנית זו הגדרה מקלה, הייתי אומר מופרעת' הוא חושב לעצמו כשהשעירה רצה החוצה ובדרכה שוברת כד זכוכית שעמד בדוכן של מוכר הכלים, מפילה את אדון שלום הזקן שעמד בדוכן הפירות וממשיכה תוך שהיא רצה דרך שלולית בוצית במיוחד. יעקב רודף אחר השעירה וכשמשיג אותה כופת אותה היטב בחבל שקיבל ממוכר הקרבנות. 'אין מה לעשות, צריך לסחוב אותה על הכתפיים'. יעקב משלם למוכר הכלים על הכד ששברה השעירה, מתנצל בפני אדון שלום הזקן וסוחב את השעירה על כתפיו לדיר תוך שהיא מטפטפת על גבו מים בוציים ומלוכלכים.

בבית מתייעץ יעקב עם אשתו מתי יעלה לירושלים. 'אני חושבת שתלך מחר'. אומרת אשתו. 'מחר?! אבל מחר אני עובד וכבר לקחתי יום חופש לפני שבוע. ה'בוסי' שלי לא יאהב את זה. חשבתי לחכות לחופשת חג הסוכות'.

יתסביר לו שזה מקרה דחוף ושאתה חייב להגיע לירושלים לפני יום הכיפורים. ראש השנה בעוד כמה ימים בלבד...!

ליעקב לא נעים אבל בכל זאת הוא מבקש כמה ימי חופש ולהפתעתו גם מקבל. 'תתפלל גם עלי בבית המקדש' מבקש ממנו הבוס.

יעקב הולך בדרך לירושלים. חס. השעירה לעומתו מקפצת בהנאה לאורך הדרך תוך כדי שהיא רודפת אחרי פרפרים או כלבים מזדמנים שאהבו לנבוח על העוברים והשבים, כל הכלבים בדרך כבר הבינו שעם העז הזו לא כדאי להם להתעסק, ותפסו מרחק.

יעקב הולך לאיטו ופתאום שם לב לכך שכבר זמן ארוך לא שמע את פעייתה של שעירתו. הוא מתחיל להיות מודאג. מסתכל סביבו ולא רואה לה זכר. יעקב מנסה לרוץ קדימה, אך דרכו חסומה במספר גדול של עגלות המובילות ירקות, הדרך צרה וכמעט בלתי אפשרי לעקוף. 'איפה העז הזו?! היא כבר נמאסה עלי'.

יעקב מנסה להתבונן סביבו. 'מישהו ראה שעירת עיזים?!' הוא מתחיל לקרוא בקול אך עוצר את עצמו כשהוא מבין שזו תהיה סתם קריאה מטופשת, סביבו היו עשרות עולי רגל עם שעירות לקרבן.

'נו איפה היא כבר... ברגע שאמצא אותה אקשור אותה אלי בחבל... קשה להביא קרבן... כמה כסף... זמן ומאמץ...'

יעקב שוקע בהרהורים כאשר לפתע הוא מרגיש נגיעה קלה בידו, הוא מתבונן ורואה שעירת עיזים עם פנים מוכרות... 'לאן הלכת?!' יעקב נוזף בה ותחושת הקלה מתפשטת בליבו. הוא מוציא את החבל מתיקו וקושר את החבל לצווארה. 'רק צריך להיזהר שלא יגרם אצלה מום' הוא חושב ומסדר את החבל כך שילחץ מעט פחות.

הדרך נמשכה יותר ממה שתכנן יעקב. הם מגיעים לירושלים ממש בערב ראש השנה. הוא כבר לא יספיק לחזור הביתה לחג ויצטרך למצוא מקום בירושלים לשהות במהלך החג. יעקב שוכר חדר קטן באחת מהאכסניות בעיר ומקבל גם מקום אכסון בדיר לקרבן שלו. הוא ממהר להתארגן ולהחליף בגדים לקראת כניסת יום הדין ולאחר מכן ממהר לתפילת יום הדין יחד עם עוד אלפי יהודים הממהרים גם הם יחד אתו. תחושה של שמחה גדולה יחד עם יראה ופחד אופפים את יעקב. יעקב מתפלל כפי שלא התפלל מעולם, דמעות רבות שפך יעקב ביום זה – ביקש מהקב"ה

שסייע לו בעבודתו, שיזכה אותו ללמוד תורה ולשמור ולעשות את המצוות. שלא יטעה ולא יכשל ושינצל מכל חטא ועוון. דמעות חמות זולגות מעיניו של יעקב והוא מתפלל ומבקש מהקב"ה סליחה על חטאו.

בזמן תקיעת השופר מרגיש יעקב כעומד בטקס הכתרת המלך, מלכו של עולם. תקיעה... שברים... תרועה...

לאחר התפילה מתיישב יעקב ולומד, סביבו ישנם יהודים רבים היושבים גם הם ולומדים ויעקב מצטרף לאחת החבורות שעוסקת בנושא הקרוב לליבו – הלכות שבת. יעקב לומד איתם בשמחה.

ג' תשרי מגיע. השעה מוקדמת בבוקר, יום לאחר ראש השנה, ויעקב נמצא בשערי המקדש עם השעירה. יעקב נכנס למקדש ושם מקבל אותו הכהן במאור פנים. הכהן מסביר לו על השלבים השונים בהקרבת החטאת [ניתן להרחיב כאן... סמיכה, שחיטה, קבלת הדם, הולכת הדם, ארבע מתנות על קרנות המזבח, שפיכת שיירי הדם על היסוד, הפשטת העור, הוצאת האימורים, מליחה, הקטרה, בישול הבשר ואכילתו].

הכהן מתחיל בתהליך ההקרבה ומגיע לשלב הסמיכה, הוא מזמין את יעקב ורגע לפני שיעקב סומך את ידיו על ראש השעירה משתף יעקב את הכהן בהחלטתו ללמוד היטב את הלכות שבת כדי שלא יכשל שנית...

חלק ב' – סיפורים בראשי פרקים

הנושא: קרבן כהן משיח.

המקור בתורה: פרק ד', א – יב.

המקור הרעיוני: רש"י לפס' א': 'כשהכהן הגדול חוטא אשמת העם הוא זה, שהן תלויין בו לכפר עליהם להתפלל בעדם ונעשה מקולקל'.

- חיים היה הכהן הגדול והיה מתפלל ועסוק כל היום בצרכי העם. אנשים היו באים אליו לבקש ממנו בקשות שונות וחיים היה מן הבוקר עד הערב מקשיב, מסייע, מדבר ועוזר.
- חיים הכהן הגדול היה קם בכל בוקר להתפלל על עם ישראל ועל צרכי האנשים השונים שביקרוהו וביקשו ממנו בקשות שונות. היה מתפלל עליהם ובוכה בדמעות על צרותיהם של ישראל ועל קשייהם. כשהיו מבשרים לו בשורה טובה כלשהי, שחולה שעליו התפלל נתרפא, לא היה מאושר ממנו.
- עם ישראל שמח מאוד בכהונתו של חיים הכהן הגדול שהיה ידוע כרוֹדף צדקה וחסד והיה משתדל לארגן סעודות גדולות לעניי העיר ירושלים, סעודות חמות ומזינות אליהן היו מגיעים עניים ממרחק גדול. היה טוב לשמיים וטוב לבריות.
- צדקתו וטוב ליבו לצד תפילתו הזכה ועדינותו הביאו לכך שמשנה לשנה התרבו האנשים הפונים אליו לבקשת עצה וברכה. כבר לא היה לו זמן לעצמו וזמן המנוחה שלו הלך והצטמצם, אבל הוא אמר לכל מי ששאל והציע שיגביל את זרם הפונים: 'איך אפשר להשיב את פניו של יהודי שבצרה ריקם?'
- בתוך הפונים הרבים פנה אל הכהן הגדול אדם בשאלה מסובכת, אשתו חלתה במחלה קשה והיה צורך לטפל בה... הלכה מורכבת... שאלה בהלכות שבת. חיים, שהיה לאחר לילות רבים ללא שינה בהם התפלל על עם ישראל ועבד במקדש, ענה תשובה ברורה במאור פנים ופנה אל האדם הבא שעמד בתור אבל האיש היה עקשן, המשיך לדבר בפנים נפולות והסביר שהוא מתבייש לעשות את הטיפול, שהרי יש אנשים שרואים אותו ויחשבו שהוא מחלל שבת. חיים, לאחר כמה דקות של מחשבה אמר לאיש שהוא עצמו יבוא בשבת הקרובה לבצע את המלאכה, שהרי אין זה אסור ואפילו מצוה גדולה. כך אמר חיים וכך עשה, בשבת הלך אל אותו האיש, חיש מהר התפשטה השמועה ברחובות העיר.

- לאחר שהשמועה התפשטה הגיע אל הכהן הגדול חיים אחד מתלמידי החכמים הגדולים בעיר והציע לו ללמוד יחד. חיים שמח מאוד על ההזדמנות ללמוד עם חכם גדול בתורה, התפלא מעט כיצד זכה ללמוד עם תלמיד חכם גדול כל כך ומדוע בא החכם לעיר אך לא שאל דבר. תוך כדי הלימוד הפנה התלמיד חכם את חיים ובעדינות הראה לו בספר הלכה פסוקה, מתוך הלימוד של ההלכה חיים נוכח שטעה בהוראתו.
- הכהן הגדול לוקח פסק זמן מן המפגש עם הקהל. הוא בתחושה קשה מאז שטעה, שחילל שבת וגרם לזלזול בכבוד השבת. מאז, חוץ מהעבודה ההכרחית, עסוק בלימוד ובתשובה.
- כל העם בתחושה קשה, איך אפשר בלי המפגש עם הכהן הגדול, מרכז העם? החיים לא אותו הדבר. החיסרון מורגש. אין מי שישתתף בצער, אין מי שיתפלל על הצרות. יש אבל כללי בעם. יש תחושה שאין כפרה וסליחה על החטאים ושאלו מי שיתפלל ויעורר רחמי שמיים על כלל ישראל.
- אחרי כמה ימים העם מרגיש שהוא לא מסוגל יותר. ראשי ונכבדי העם נאספים ומחליטים להוציא משלחת אל הכהן הגדול הנערץ, שיחזור להיות נוכח בחיי העם כבראשונה. הם נכנסים לביתו והוא מקבל אותם במאור פנים, הם אומרים לו את דבריהם מבטאים את תחושת החיסרון שאופפת את העם. הכהן הגדול חיים שומע ומסביר שאינו יכול לראות את עצמו כנציג העם לאחר החטא, הוא מתקשה אפילו למלא את חובותיו הבסיסיות.
- ראשי ונכבדי העם יוצאים במפח נפש. לאחר עוד כמה ימים, בהם דופקים על דלתו של חיים כל המוני בית ישראל. מודיע חיים על חזרתו, לאחר הקרבת פר כהן משיח, פר חטאת.
- מכאן אפשר להמשיך ולתאר את מעמד הקרבת הפר, את ההתרגשות הכללית של המוני בית ישראל שהיו שותפים למעמד, את הסמיכה על ראש הפר והווידוי ואת התחושה הכללית של התשובה בעם במיוחד בתחום ההקפדה על ההלכות וכו' וכו'.

הנושא: קרבן נשיא. מלך.

המקור בתורה: פרק ד', כב – כו.

המקור הרעיוני: רש"י לפס' כב: 'לשון אשרי, אשרי הדור שהנשיא שלו נותן לב להביא כפרה על שגגתו, קל וחומר שמתחרט על זדונותיו'.

- המלך משה צבי משל במדינתו בטוב לב ונועם. הוא אהב את נתיניו והם אהבו אותו, אהבת נפש. כל מעייניו של המלך היו כיצד להיטיב לעם. הוא לא בנה לו ארמונות פאר מיותרים, חי בפשטות יחסית למלך והשתדל מאוד להקדים שלום לכל אדם.
- אמנם, מותרות מסוג אחד בלבד הרשה לעצמו המלך. אוסף ציפורי השיר שלו. הייתה לו אהבה מיוחדת לציפורים נדירות. כלובים רבים עמדו בחצר בית המלוכה ובהם ציפורים מגוונות וצבעוניות ששרו וציצו בקולותיהם הערבים.
- לאחר יום קשה בניהול הממלכה היה המלך מתיישב על ספסל במרכז הגן ומתענג על שירת הציפורים וכל הקשיים היו חולפים כלא היו. עובדים מיוחדים היו אחראים על תחזוקת הגן והטיפול בציפורים.
- שבת אחת, לאחר סעודת הבוקר, כאשר המלך למד תורה והיה עסוק בלימוד פרשת השבוע יחד עם בנו הצעיר נכנסה לבית ציפור יפיפיה. המלך נדרך. משהו בציפור הזו משך את תשומת ליבו, וכאשר פערה את מקורה והחלה לסלסל בקולה המלך לא זז, עיניו לא עזבו אותה.
- המלך, לאחר שסיימה הציפור לשיר והוא חזר לעשתונותיו, התבונן סביבו ולאחר התלבטות קצרה סגר את החלון והדלת והציפור נשארה כלואה בחדר בו שהה. לבנו הסביר שהדבר מותר, שהרי הציפור עדיין לא ניצודה, היא נמצאת בחדר גדול והיא יכולה להתעופף ממקום למקום.
- במוצאי השבת, מיהר המלך וחיש קל תפס את הציפור בידו והכניס אותה לאחד מן הכלובים. בימים הבאים הזמין חברים רבים לראות את הציפור. כולם התפעלו ומשה צבי סיפר פעם אחר פעם כיצד הציפור נכנסה וכיצד מנע ממנה לברוח. אבל למרות השמחה הגדולה שלו אותה בהצגת הציפור משהו בלב אצלו לא נתן לא מנוח, הוא לא היה שלם עם הדרך בה פעל. הוא פתח את הספרים ולמד שוב את הסוגיה העוסקת במלאכת צידה ונוכח שטעה ושנכשל באיסור [כיוון שהיה קל לצוד את הציפור באופן יחסי והיא נחשבה כניצודה ועומדת למרות שלא הכניסה לכלוב].
- בתחילה התבייש המלך משה צבי מאוד, חשב אולי לוותר על הקרבן ורק לשוב בתשובה, בהמשך חשב להביא בסתר את הקרבן, שכמעט אף אחד לא ידע. רק הכהנים המקריבים אך בסוף ההתלבטות הגדולה החליט להביא קרבן בצורה רגילה ואף מפורסמת מתוך

הבנה שכך ראוי, שיקח אחריות על מעשיו ושכל העם יהיה שותף לתשובה ולהקרבה, כפי שהיה שותף לסיפור לכידת הציפור.

- בכל העיתונים כתבו על הנושא, פרסמו את זמן ההקרבה ותמונה של המלך.
- ילד קטן בשם יצחק שרואה את כל העיסוק בנושא, מתפלא מאוד כיצד המלך לא מתבייש וכיצד המלך מקריב את הקרבן לפני כל העם. יצחק עולה עם אביו לבית המקדש ורואה את תהליך ההקרבה [אפשר לפרט בסדר ההקרבה של חטאת נשיא. תוך כדי מחליט גם יצחק לחזור בתשובה, לקחת גם הוא אחריות על מעשיו. יצחק לקח לפני כמה שבועות כדור של חבר בלא רשות ושבר אותו. בזמן המקרה החזיר יצחק את הכדור למקום בלא לספר לחבר דבר, כי התבייש. כעת החליט יצחק שלמרות חוסר הנעימות – גם הוא לוקח אחריות.
- יצחק ניגש לחברו ומספר לו את המקרה, ליצחק לא נעים אך הוא מרגיש יחד עם זאת תחושה טובה ומיוחדת של טהרה ונקיון, של עזיבת החטא וחזרה לדרך של יושר ושל לקיחת אחריות גם על טעויות.

הנושא: קרבן עולה ויורד.

המקור בתורה: פרק ה', א' – י'.

המקור הרעיוני: מביאים קרבן עולה ויורד בין שאר החטאים על שבועת ביטוי, שבועה סתמית שאדם נשבע ולא עמד בשבועתו. משמעותו וחשיבותו של דיבור.

- שלומי אוהב מאוד לספר סיפורים. הוא אלוף בסיפורים וכך מקבל תשומת לב רבה מחבריו. החברים אוהבים לשמוע על הדברים ששלומי עושה, על הטיולים האחרונים שלו ועל דודים שלו שעובדים בכל מיני עבודות מעניינות.
- הבעיה הייתה, ואיש מלבד שלומי לא ידע זאת, שכל הסיפורים היו מומצאים, לא היו נכונים. שלומי היה משקר. הוא היה משקר בעוד כמה דברים שכשאף אחד לא יכל לתפוס אותו (שנה שעברה שיקר במבחן חשוב בחשבון והעתיק את התשובות מחבר, לפני שנתיים שיקר לשופט במשחק כדורגל והצליח בעקבות כך לנצח במשחק...).

- 'מה זה כבר משנה מה אומרים' היה שלומי חושב לעצמו 'זה רק מילים'. יום אחד הבטיח יחד עם שאר החברים להשתתף בקניית מתנה לרב לסוף השנה. שלומי לא הביא את הכסף, שיקר שלא הבטיח דבר שכזה.
- החברים התחילו להתרחק ממנו, להפסיק להאמין לדבריו. הפך בודד.
- יום אחד נשבע דבר מסוים והתברר ששיקר. אמר לו החבר היחיד שנשאר לו, שמעון, שיש לו רק דרך אחת כרגע או שגם הוא מתרחק ממנו. אי אפשר לחיות עם מישהו שאינו עומד בדבריו.
- בלית ברירה הולך לבית המקדש. להביא קרבן על דיבור נראה לשלומי כמשהו לא הגיוני... הרי זה רק דיבור... כאשר הולך בדרך רואה שלומי אנשים רבים עולים לבית המקדש להקריב קרבנות ונוכח שהקרבן אותו מביא הוא מהקרבנות החמורים יותר ושהתורה קבעה מראש את מחירו של הקרבן לשני שקלי כסף. משהו אצלו משתנה. הוא מבין שהקב"ה ראה בדיבור ובשבועה שלא קוימה חטא שיש צורך להביא עליו קרבן חמור, יש לדיבור משמעות.
- כאשר מגיע מדבר איתו הכהן על החשיבות והמשמעות שיש לדיבור... שזהו הכח המעולה שבאדם המבדיל אותו מן הבהמה, שבכוח זה הוא מתפלל, לומד ומקיים מצוות רבות ושואם משחית כח זה במה נבדל הוא מן הבהמה ושהוא אף יורד מתחת למדרגתה. [אפשר להרחיב במשמעות הדיבור ולפתח שיעור סביב נושא הדיבור ומשמעותו].

הנושא: צרעת הבית. נקודות אלו נכתבו ע"י הרב אודי פוגל הי"ד והועברו בהשתלמות של עמירם אלבה.

המקור בתורה: פרק יד.

המקור הרעיוני: רמב"ם הלכות מצורע, כוזרי (הנגעים באים בהדרגתיות לעורר את האדם, להודיע לו שחטא ועליו לתקן (כלי יקר: בא על צרות עין).

- נחלת הארץ- חלוקה לשבטים ולמשפחות. שבט דן- סמוך לפלשתים.
- כולם מתחילים לבנות חוץ מיעקב שלא רוצה בית פשוט, אוסף כסף לבית גדול.

- לא רוצה לגור בפשטות, האשה והילדים סובלים באוהל, הוא מבטיח להם שבסוף יחיו בפאר כמו אצל הפלשתים, שתי קומות, כלים מפוארים... .
- הבית מוכן, מכניס בסתר רהיטים מיוחדים, ששום שכן לא יראה.
- חנוכת בית- אשתו רוצה. מסכים בקושי, מוציא רק את הכלים הפשוטים, כסאות קש.. לצאת ידי חובה.
- השכנים באים לבקש כל מיני דברים ונענים בשלילה, לאשתו לא נעים, והוא משכנע אותה שכולם רוצים לנצל אותם.. אפילו עניים נענים בשלילה.
- צרות העין מתגברת, בונה גדר שנהפכת לחומה, שלא יראו, שלא יסתכלו... באים ילדים עד שהוא מחליט להביא כלב מהפלשתים שישמור על הבית.
- מתרחק מכולם, עין רעה, לאשה וילדים קצת בודד, קונה להם משחקים ומזהיר שלא ישתפו את החברים (מגיע גם ללשון הרע).
- יום אחד רואה נגע . מנסה להוריד וחוזר, מבין שיש כאן נס ופלא.
- קורא לדוד אהרן , ראש הישיבה של השבט.
- הדוד מגיע, תלמיד חכם גדול, מבין שיש כאן נגע , משתתף בצערו ושולח אותו אל הכהן (ענוה- רש"י- "כנגע נראה", רק הכהן יכול לקבוע).
- יעקב הולך לכהן שגר קרוב. איש צנוע, בית פתוח לרווחה, בא בזריזות.
- פינוי הבית- מסביר ליעקב, חבל על הכלים, יעקב אומר : מי יעזור לי , כל כך הרבה דברים להוציא.
- מתחיל לעבוד , פתאום מגיעה כל הישיבה של הדוד אהרן לעזור... יעקב בהלם.
- השכנים עוברים ורואים את כל האוכל והכלים שלא היו אמורים להיות (מדרש רבה מצורע י"ז ב'), ובכל זאת נרתמים לעזור, יעקב מתמלא בושה וחרטה.
- ראיית הנגע- נבהל מהכלב, מתפלא על הבית הגדול והמפואר וכבר מתחיל להבין את הסיפור.
- הסגרת הבית- הכהן תולה שלט גדול, מותר להיות בבית, אבל הוא מטמא (לפרט את הדינים), יעקב מבין את חומרת החטא והכהן מנחם אותו שה' מרחם עליו ועוזר לו לחזור בתשובה וכן שזה יותר קל מאשר צרעת בבגד או בגוף –אפשר לתקן.
- הדוד אהרן מזמין את יעקב , אבל השכנים כבר הקדימו אותו, כל ילד מסודר אצל חבר...

- לאחר שבוע- הכהן חוזר וברוך ה' הנגע נעלם. שמחה גדולה שה' סלח לו, אבל הכהן אומר ליעקב מה היה יכול לקרות לבית (תיאור השלבים של החליצה וההריסה).
- יעקב מקבל על עצמו: לימוד קבוע עם הדוד (שמירת הלשון...), להרוס את הגדר, להחזיר את הכלב לפלשתים, אפשר גם להקצין עד כדי הריסת הבית ובנית בית חדש פשוט וצנוע של הכנסת אורחים.

חלק ג' – רעיונות מוסריים וחינוכיים שניתן לפתח

הנושא: קרבן שלמים.

המקור בתורה: פרק ג', א' – י"ז.

המקור הרעיוני: רש"י לפס' א': שלמים. שמטילים שלום בעולם. דבר אחר שלמים שיש בהם שלום למזבח ולכהנים ולבעלים.

הנושא: אשם תלוי.

המקור בתורה: פרק ה', יז – יט.

המקור הרעיוני: רש"י לפס' י"ז: 'ר' יוסי הגלילי אומר הרי הכתוב ענש את מי שלא ידע, על אחת כמה וכמה שיעניש את מי שידע'.

הנושא: אשם ודאי.

המקור בתורה: פרק ה', כ – כו.

המקור הרעיוני: אשם מצורע. צרעת על לשון הרע (רש"י בתחילת פרשת מצורע), לתאר את תהליך ההיטמאות, ההרחקה מן המחנה וההיטהרות.

הנושא: תרומת הדשן. עבודת ה' כוללת גם עשיית עבודות שהן פחות 'נעימות' אך גם הן כלולות ב'עבודה' ואף דורשת בגדי כהונה.

המקור בתורה: ו', א – ו.

המקור הרעיוני: איני זוכר היכן ראיתי.

הנושא: אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. חשיבות ההשתדלות והעשייה תוך הבנה שכפי ההשתדלות כך ברכת ה'.

המקור בתורה: ו', ה'.

המקור הרעיוני: ספר החינוך שם: 'ועדין אנו צריכין לומר מהו ענין המצוה להדליק אש על המזבח מלבד האש הצריך שם לקרבן. [ונאמר] (ונראה) על צד הפשט שהוא כענין מה שכתבנו במצות לחם הפנים (מצוה צז), שהאדם מתברך לפי מעשיו שהוא עוסק בהם לרצון בוראו. ועל זה הדרך אמרנו שהברכה מצויה בכל לחם חול מתוך עסקנו במצוה בלחם קדש, כאלו תאמר על דרך משל שהברכה תתפשט במינה. וכמו כן הוא עסק המצוה באש בכל יום שיתברך האדם בענין האש שבו.

רעיון נוסף: התמדה בעבודת ה' ובכל דבר (לא זוכר היכן ראיתי).

הנושא: חטאת. לחוס על כבוד הבריות וזהירות בכבוד החבר.

המקור בתורה: פרק ו', יז – כג.

המקור הרעיוני: במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת. שלא לבייש את מי שמקריב חטאת, יסברו שמקריב עולה. מוזכר בכלי יקר שם כפירוש שאינו מקבל.